

OBSCENIŠKOS LEKSIKOS VIETA STUDENTŲ KALBOJE: KEIKSMŲ VARTOJIMAS IR VERTINIMAS

Regina Žukienė

Vilniaus Gedimino technikos universitetas, Saulėtekio al. 11, LT-10223 Vilnius, Lietuva
El. paštas *lkk@vv.vgtu.lt*

Aukštosios mokyklos, kaip organizacijos, kultūros išraiška – mokslo kalba, tačiau ne mažiau svarbi yra ir viešojo dialogo kultūra, kalbos etiketas, akademinės bendruomenės narių šnekamosios kalbos ypatumai. Nuo akademinio jaunimo gali priklausyti kalbos ilgaamžiškumas ir būsima jos kokybė, todėl humanitarinė kultūra, kaip dvasinės saviraiškos forma, yra labai svarbi būsimųjų technikos mokslų specialistų išsilavinimo ir dorovinės brandos dalis. Straipsnyje sociolingvistiniu aspektu nagrinėjamas technikos universitetų studentų keiksmų vertinimas ir vartojimas. Pateikiamas šios, daugiausia obsceniškos¹, leksikos vartojimo ir vertinimo kitimas, apimantis 10 metų. Požiūrio į keiksmus skirtumams nustatyti pasitelktas anketavimas. Studentai teigia, kad obsceniškos leksikos vartojimas viešojoje erdvėje veikia visuomenės narių bendravimo kultūrą, todėl keiksmų vertinimas priklauso ne tik nuo vartotojo nuostatų ir psichologinių veiksnių, bet ir nuo visuomenėje susiformavusio požiūrio.

Reikšminiai žodžiai: obsceniška leksika, sociolingvistinis metodas, bendravimo kultūra, kalbos etiketas, visuomenės požiūris.

doi: 10.3846/coactivity.2010.21

Įvadas

Kiekvienos tautos kalboje paprastai atsispindi tos tautos mąstysena, jos istorija, kultūra, psichologija. Per kalbą bendraujama ne tik buitinėje ar dalykinėje plotmėje, ja priartėjama ir prie savo tautos savimonės, jos etninių ir dorovinių pagrindų. „Kalboje, kaip pamatiniame kultūros komponente, atsispindi ne tik kultūros brandumas, bet ir atskirų kultūros sričių požymiai, jų raidos tarpsniai“ (Barzdžiukienė 1999: 282). Be abejo, vieni iš daugiausia vilčių teikiančių esamų ir būsimų kalbos vartotojų yra akademinis jaunimas, kurio požiūris į kalbą, kaip dvasinės kultūros išraišką,

gali lemti kalbos ilgaamžiškumą ir kokybę ateinančioms kartoms. Taigi humanitarinė kultūra, kaip dvasinės saviraiškos forma, yra svarbi visų sričių atstovams, iš jų ir technikos mokslų. Apie būsimųjų technikos mokslų specialistų kalbos ugdymo ir norminimo svarbą yra rašę daug autorių, pvz., apie inžinieriaus humanitarinio išsilavinimo svarbą daug vertingų tyrimų yra atlikusi socialinių mokslų daktarė doc. L. D. Barzdžiukienė. Jos monografijoje „Būsimasis inžinierius ir humanitarinė kultūra“ (1999: 19–51) akcentuotas kvalifikuoto inžinieriaus, kaip vadovo ir asmenybės, inteligento modelis, visapusiškai atskleistas jo požiūris į humanitarinius dalykus, taip pat čia yra daug vertingų siūlymų dėl humanitarinio lavinimo technikos universitete organizavimo.

¹ Obsceniškas [lot. *obscenus*] nepadorus – nešvankus, iš *Tarptautinių žodžių žodynas*. Vilnius, 2001: 521.

Apie kalbinės aplinkos savitumą, jos įtaką būsimųjų specialistų humanitarinei kultūrai ugdyti technikos universitete daug originalių straipsnių yra paskelbusi socialinių mokslų daktarė Vilija Celiešienė, itin akcentavusi akademinį jaunimą supančios aplinkos, kuri dar gali būti vadinama kalbine (visuomenine, kultūrine, mokymosi), reikšmę (Celiešienė 2006: 12–15). Šios autorės teigimu, mokymosi aplinka esanti ta vieta, kurioje akademinis jaunimas išmoksta naudotis kultūros išraiškos priemonėmis (iš jų ir kalba), taip pat pokalbių su kitais taisyklėmis, kurios turi įtakos ne tik individo kalbinių įgūdžių ugdymui, tobulinimui, bet ir plėtojimui. Akivaizdu, jog studentų kalbiniai įgūdžiai tobulinami ne tik per specialybės kalbos kultūros paskaitas bei pratybas, jiems įtakos turi ne tik specialybės kalbos kultūros (kaip disciplinos) turinys, kalbos kultūros dėstytojų kvalifikacija, profesiniai gebėjimai, nes studentų kalbą tobulina, kalbinius įgūdžius plėtoja ir skatina visa aukštosios mokyklos aplinka, visi akademinės aplinkos ugdymo veiksniai (kalbos kultūros studijų modulių programos, akademinės bendruomenės santykis su kalba, universiteto leidinių ir kt. viešųjų raštų kalba, mokslinės bibliotekos kalbinė veikla, universiteto kaip organizacijos kultūra ir kt.) bei jų tarpusavio sąveika (Celiešienė 2006: 13). Todėl, siekiant studentų kalbinių įgūdžių kokybės, reikia efektyvinti visą akademinę ir socialinę visuomeninę aplinką, kad jaunuoliams būtų sudarytos sąlygos, užtikrinančios tokią bendravimo kultūrą, kuri skatintų būsimąjį specialistą nuolat tobulinti savo kalbos kultūrą.

Šio straipsnio tikslas – aptarti keiksmų, kaip vieno iš visuomeninio elgesio ir masinės kultūros išraiškos rezultatų, funkcionavimo dabartinėje studentų kalboje ypatumus ir išanalizuoti dviejų aukštųjų mokymo įstaigų technikos specialybių studentų požiūrį į šį (daugiausia obsceniškos) leksikos sluoksnį.

Šiam tikslui realizuoti buvo naudoti tokie tyrimo metodai:

- 1) literatūros šaltinių analizė;
- 2) stebėjimas;
- 3) anketinė apklausa;

4) statistinė analizė.

Straipsnį sudaro du skyriai: pirmajame aptariama literatūros šaltiniuose ir žiniasklaidos priemonėse analizuojama keiksmų, kaip visuomeninio ir masinės kultūros reiškinio, vartosenos ir sklaidos problema, antrajame pateikiami dviejų aukštųjų mokyklų (1999 m. Kauno technologijos universiteto (KTU) Telekomunikacijų ir elektronikos fakulteto – 106, 2008 m. Vilniaus Gedimino technikos (VGTU) Architektūros – 102 ir 2009 m. Aplinkos inžinerijos fakulteto – 138 bakalauro studijų studentų) anketinės apklausos nagrinėjama tema rezultatai. Iš viso tyrime dalyvavo 346 studentai.

Temos aktualumas

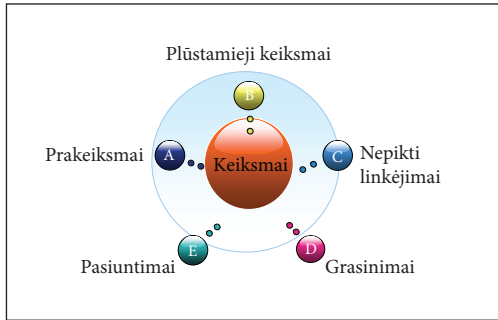
Remiantis „Dabartinės lietuvių kalbos žodynu“, keiksmas yra plūstamas, koneveikiamas žodis (2000: 293), o kalbant paprasčiau – tai į formulę panašus posakis, susidedantis iš demonišką ar šventvagišką prasmę turinčių žodžių, galinčių lemti kam nors pikta.

Keiksmiškai įeina, anot G. Akelaičio, į vadinamųjų *necenzūrinių*² žodžių, įvardijančių kieno nors viešai arba viešo bendravimo situacijoje sakomus nepadorius, nešvankius, begėdiškus žodžius ir posakius, sluoksnį (Akelaitys 2008: 9–11).

Terminas *necenzūriniai žodžiai*, taip pat ir kiti artimos reikšmės junginiai, tokie kaip *necenzūrinė kalba*, *necenzūrinė šneka*, yra plačiai vartojami ne tik administracinėje kalboje, bet ir kitų laisvųjų stilių tekstuose. Kalbant apie keiksmus, tikslesnė jų apibrėžtis skambėtų taip: „Keiksmiškai – formulinio pobūdžio nepasitenkinimo reiškinys ar pikto kam nors lėmimas, susidedantis iš žodžių, turinčių demonišką, šventvagišką, obscenišką ar šiaip įžeidžiamą reikšmę“ (Grigas 1968: 65). Keiksmiškai pagal jų taikymo sritį atsiduria tarp žodžių magijos ir šnekos tautosakos. Priklausomai nuo keiksmuose reiškiamo emocinio intensyvumo (piktumo

² Necenzūrinis (plg. cenzūrą [lot. censeo – vertinu]).

laipsnio), kurį pirmiausia lemia turinys, intencija ir ištarimo intonacija, įvairuoja ir keiksmaų forma bei tipai (1 pav.).

1 pav. Keiksmaų tipai

Kaip matyti iš 1 pav. pateiktos klasifikacijos, lietuvių tautosakoje [Prieiga per internetą: <<http://www.tautosaka.lt/pasakojamoji-tautosaka/>> skiriami tokie keiksmaų tipai, kaip prakeiksmas, plūstamojo pobūdžio keiksmas, nepikti linkėjimai, grasinimai ir pasiuntimai, kurių ypatumai apibrėžiami taip:

A. Prakeiksmas. Tai stipriausi iš visų keiksmaų žodžiai. Juose linkima pačių blogiausių dalykų: žūtis, mirtis, nelaimių, pradingimo, prasmegimo. Kartais prakeiksmu tiesiogiai ar netiesiogiai kreipiamasi į dievus, antgamtinės jėgas ar lemtį: Kad tave perkūnas vidury dienos trenktų! Anksčiau buvo tikima, kad prakeiksmas išsipildo ir yra neatšaukiami, tad buvo perspėjama būti atsargiems juos vartojant.

Pavyzdžiui, jais buvo galima nugramzdinti rūmus, pilį ar visą miestą, o jeigu supykęs tėvas savo vaikui neatsargiai pasakydavo „kad tu pasikartum“ – tai šis ir pasikardavęs, o jei ištardavo „kad tu kiaurai žemę nueitum“, – tai šis ir nueidavęs.

B. Plūstamieji keiksmas. Jais paprastai buvo išliejamas pasipiktinimas ar atsikertama įžeidimu, tačiau nelinkima pikto, pvz.: O tu sena ragana! O tu žalty prakeiktasis!

C. Nepikti linkėjimai. Kai kuriais keiksmas būdavo reiškiami nepikti linkėjimai (taip buvo linkima žmogui, pavogusiam kokį valgomą daiktą): Kad jam pilve nerimtų!

D. Grasinimai. Jais dažniausiai buvo gąsdinama, tarsi žadamas koks nors smurtas ar susidorojimas, nors ir ne visada ketinant šį pažadą tikrai įvykdyti: Kaip aš tau duosiu in makaužę, tai tu apžilpsi! Pastebėta, kad tokia grasinimo funkcija būdinga ne tik žmonėms, bet ir gyvūnams: grasinimai (pvz., urzgimas, iššiepti dantys, pašiaušta ketera) neretai nulemia konflikto baigtį – jis arba išsprendžiamas, arba kuriam laikui atidedamas.

E. Pasiuntimai. Kai kurie keiksmas yra tarsi pasiuntimai, tik siunčia ne pats keikiantysis, o to linkima: Kad tu skradžiom nugrimztum! Važiuok į peklą akių atdegti!

Dabartiniais laikais visose gyvenimo srityse itin suintensyvėjęs keiksmaų, gerokai nutolusių nuo pirminės tautosakinės savo paskirties, vartojimas aiškinamas įvairiai ir dažniausiai neigiamai. Antai A. Atkins, apibūdindama moksleivių bendravimą, teigia, jog „mergaitės negeba suregzti sakinio, beveik kas antrą žodį nekaišiodamos keiksmažodžių ir nepliaukšėdamos liežuviu, tarsi groteskiškai parodijuodamos kažkokios genties dialektą, o grėsmingi apsmukę paaugliai viešajame transporte taip garsiai vėpja apie tam tikras kūno dalis, jog tokie jų žodžiai aplinkinius tiesiog pykina – jų šneka tiek užteršta keiksmas, kad ją galima palyginti su seniai nevalyta vištide“ (Atkins 2010). Į telefono ragelį besikeikiantys paaugliai – tokius skambintojus iš Lietuvos įsidėmėjo Europos Sąjungos informacinės tarnybos „Europe Direct“ darbuotojai.

Nuo 2000 m. ES šalyse veikianti nemokama informacinė telefono linija, galinti padėti išsiaiškinti visus su ES susijusius klausimus, tapo prieinama ir Lietuvai, tačiau ši nemokama numerį itin pamėgę Lietuvos mokiniai juo skambina norėdami tiesiog pakvailioti. Ir konsultantams, ir operatoriams iš kitų valstybių dažnokai tenka išgirsti ragelyje skambančius keiksmažodžius (Vietoj klausimų...).

Nors keiksmas, kaip teigia K. Klimka, yra ryškus vyrų dominuojamos heteroseksistinės viešosios lietuvių kultūros elementas, tačiau šiuo ištekliumi noriai naudojasi ir moterys (Klimka 2004: 1). Nuostata, kad „moterys nesikeikia – t. y. kad joms nedera keiktis – dar išlaiko

pozicijas, tačiau šiandien sunku įsivaizduoti įtikinamą argumentą, kodėl moterų galimybės naudotis šiuo ištekliumi turėtų būti labiau ribotos nei vyrų.

Tačiau, reikia pasakyti, moterų ir merginų santykis su keiksmais įvairiose kultūrose aiškinamas nevienodai: antai M. Jackevičiaus teigimu, tradicinėje kaimo kultūroje Rusijoje moterims ir merginoms galiojęs griežčiausias draudimas keiktis – žmonės sakydavę, kad jei jos keikiasi, „dreba motina žemė“ arba „iš pasipiktinimo dreba Dievo motina“, tačiau kolūkinė epocha moteris sulygino su vyrais – jos ėmė ne tik vairuoti traktorių, bet ir perėmė vyrišką leksiką (Jackevičius 2009).

Keiksmų vartojimas šiais laikais suintensyvėjęs visose kultūrinio gyvenimo plotmėse. Antai interneto svetainėse teigiama, kad net garsiausios muzikos žvaigždės, norėdamos įtikti žiūrovams, nesibodi vartoti obsceniškos leksikos. Nors ir sakoma, kad „iš dainos žodžio neišmes“⁴, tačiau tokia išraiškos priemonė labai abejotina ne tik meniniu, bet ir doroviniu požiūriu. Keiksmi vartojami teatro spektakliuose, filmuose, televizijos laidose, jie girdimi iš politikų lūpų.

Anot J. Žilinsko, tai yra nemaloni, bet įprasta kasdienybė, keiksmų nesigėdi nei nacionalistiškai nusiteikę skustagalviai, taip išreiškiantys savo ypatingą meilę Lietuvai, nei iš pažiūros inteligentiški bankų ar įstaigų tarnautojai, apibūdindami įvairias nenuovokių klientų savybes ar viršininikus šiems negirdint (Žilinskas 2006).

J. F. Nosovič teigimu, jaunimo šnekamoji kalba darosi vis vulgaresnė ir agresyvesnė, nes tą lemia žmonių tarpusavio santykių praradimas ir neigiama naujų technologijų įtaka (Nosovič 2008: 165).

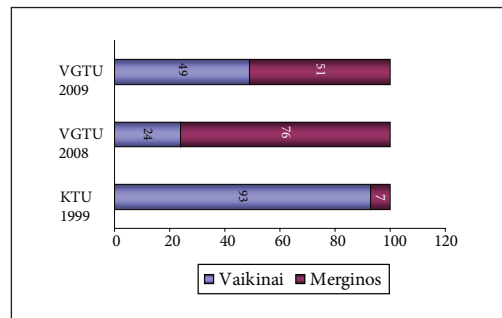
Tyrimo rezultatų analizė

Aukštosios mokyklos, kaip organizacijos, kultūros išraiška pirmiausia yra mokslo kalba. Tačiau, anot V. Celiešienės, ne mažiau įtakos aukštosios mokyklos kultūrai turi ir viešojo dialogo kultūra, kalbos etiketas, akademinės bendruomenės narių šnekamosios kalbos

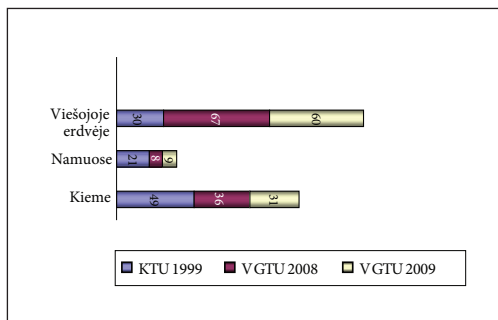
ypatumai (žargonas, socialinės grupės ir profesinės kategorijos vartojami žodžiai ir pan.), todėl kiekvienos aukštosios mokyklos, kaip kultūringos organizacijos, pareiga – kelti gimtosios kalbos prestižą (Celiešienė 2006: 12–13). Studentų gebėjimas perimti mokslo kalbos specifiškumą, dėstytojų ir studentų kalbinio bendravimo formas, kalbos etiketą, akademinės bendruomenės narių šnekamosios kalbos ypatumus, t. y. prisitaikyti prie aukštosios mokyklos kalbinės aplinkos lemia ne tik studijų sėkmę, bet ir sudaro galimybę studentui tapti pilnaverčiu akademinės bendruomenės nariu.

1999–2009 m. atlikta anketine apklausa buvo siekiama sociolingvistiniu aspektu panagrinti studentų šnekamosios kalbos kultūrą. Prieš pradėdant analizuoti atliktos apklausos duomenis, tikslinga būtų apžvelgti studentų sudėtį lyties požiūriu. Iš toliau pateiktos diagramos matyti, kad 1999 m. didžiąją dalį apklaustųjų sudarė stipriosios lyties atstovai (93 % vaikinių, 7 % merginų), 2008 m. silpnosios lyties atstovių buvo dvigubai daugiau (76 % merginų, 24 % vaikinių), o 2009 m. duomenimis, abiejų lyčių apklaustųjų buvo beveik po lygiai (49 % vaikinių, 51 % merginų) (2 pav.).

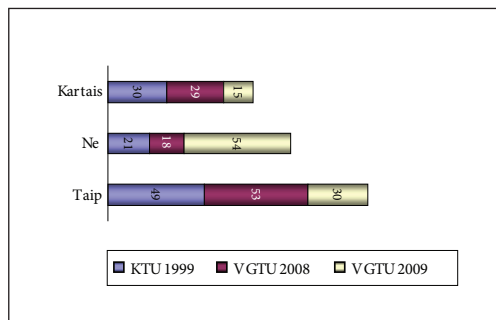
Beveik dešimtmetį apimančioje apklausoje studentų pirmiausia buvo teiraujamasi, kur jie pirmą kartą išgirdo keikiantis (3 pav.). Atsakymai parodė, kad pastaraisiais metais daugiausia išgirstama keikiantis būtent viešojoje erdvėje, tą tvirtino didžioji dalis Vilniaus Gedimino technikos universiteto studentų (67 % – 2008 m., 60 % – 2009 m.), nors prieš dešimtmetį panašius teiginius išsakė perpus mažesnis būsimųjų

2 pav. Tiriamieji lyties požiūriu

3 pav. Vietos, kur pirmą kartą susiduriama su keiksmais

4 pav. Keiksmų vartojimo studentų kalboje duomenys

Kauno technologijos universiteto inžinierių būrys (30 % – 1999 m.). Tąsyt, studentų teigimu, populiareesnė pažinties su keiksmais vieta buvęs kiemas (1999 m. – 49 %, 2008 m. – 36 %, 2009 m. – 31 %) ar iš dalies namai (1999 m. – 21 %, 2008 m. – 8 %, 2009 m. – 9 %).

Į klausimą „Ar savo kalboje vartojate keiksnius?“ teigiamai atsakė abiejų institucijų apklaustieji (1999 m. – 49 %, 2008 m. – 53 %, 2009 m. – 30 %) ir tai ne nustebino, bet tik patvirtino žinomą posakį, kad keikiasi dauguma: ir studentai, ir prezidentai (4 pav.).

Galima būtų daryti prielaidą, kad didžiąją neigiamai į šį klausimą atsakusių respondentų 2009 m. dalį (54 %) galėjo sudaryti merginos, kurių, kaip tiriųjų, buvo kiek daugiau negu pusė (51 %), tačiau 2008 m. duomenys to nepatvirtina (t. y. nors didžioji dalis apklaustųjų buvo merginos – 76 %, bet respondentų, teigiančių, jog nevarvoja keiksmų, tebuvo tik 18 %).

Taigi siektinas teiginys, jog merginų kalboje keiksmai nėra labai svarbūs, greičiausiai nėra teisingas.

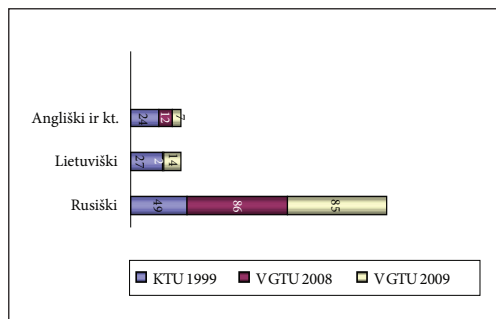
Kiekviena tauta turi sau būdingų keiksmažodžių, todėl, ko gero, yra svarbu, kokiais žodžiais (savais ar svetimais) keikiamasi. Kaip minėta, dėl susiklosčiusių istorinių aplinkybių mūsų tautos kultūra buvo stipriai veikiamą kaimyninių šalių įtakos, todėl, be kitų blygybių, nuo mažų dienų esame įpratę vartoti ir svetimus keiksmažodžius. Tą patvirtino ir gautieji anketų duomenys (5 pav.): populiariausi buvo ir tebėra rusiški keiksmai – juos vartoja didžioji dalis apklaustųjų (1999 m. – 49 %, 2008 m. – 86 %, 2009 m. –

85 %), o emocijoms išlieti vartojamus lietuviškus (1999 m. – 27 %, 2008 m. – 2 %, 2009 m. – 14 %) arba angliškų „stipriuosius žodžius“ studentai įvardijo gerokai mažesniais skaičiais (1999 m. – 24 %, 2008 m. – 12 %, 2009 m. – 7 %).

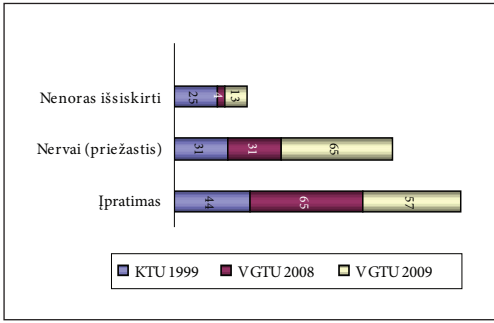
Studentų pastebėjimais, labiausiai Lietuvoje linkę keiktis jaunimas. Jų nuomone, pagyvenę žmonės keikiasi daug rečiau. Taip yra dėl to, kad: 1) jaunuoliai, palyginti su pagyvenusiais žmonėmis, esą energingesni – jiems būtina kur nors išlieti savo perteklinę energiją, nes juos valdo audringi jausmai ir prieštaringos emocijos; 2) pagyvenę žmonės esą labiau patyrę, todėl jiems lengviau susivaldyti ir sukontroliuoti viešojoje vietoje tariamus žodžius.

Studentų teigimu, sunkiausia emocijas suvaldyti vaikams, todėl šie dažniausiai net nesuvokia, kaip dažnai keikiasi, be to, vaikai yra imlūs ir mielai mokosi visko, kas yra draudžiama.

Taigi į klausimą, dėl kokios priežasties keikiamasi, nepaisydami 10 metų skiriančios laiko atkarpos (6 pav.), atsakiusieji pasiskirstė

5 pav. Keiksmažodžiams sudaryti vartojamos kalbos

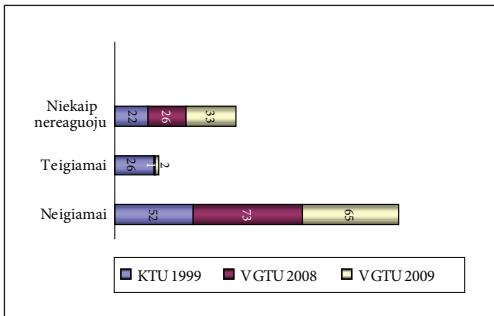

6 pav. Priežastys, dėl kurių keikiamasi

taip: didžioji dalis keikūnų teigė, jog keikiasi iš įpročio (1999 m. – 44 %, 2008 m. – 65 %, 2009 m. – 57 %), kiek mažesnė dalis teigė, kad tai nulemia ekstremalios situacijos ir dėl jų išsiplieskę nervai (1999 m. – 31 %, 2008 m. – 31 %, 2009 m. – 65 %), o mažiausia apklaustųjų dalis kaip keiksmų vartojimo priežastį nurodė nenorą išsiskirti iš kitų savo bendraamžių (1999 m. – 25 %, 2008 m. – 4 %, 2009 m. – 13 %). Studentų teigimu, keiksmų vartojimas nebūtinai reiškia, kad tai žmogaus įprotis ar nekultūringumas, dažnai tai tesanti tik reakcija į tam tikrą situaciją, netgi emocinio krūvio sumažinimas.

Žmonės keiksmo vartojimo negiria, „keikūnas“ yra blogas atsiliepimas apie asmenį. Patarlė sako, kad „keikestis per burną išeit, per nosį (ausį) atlanda“, turi nemalonių pasekmių, sudaro pačiam nesmagumą.

Į klausimą, kaip studentai reaguoja į šalia besiplūstantį žmogų, dauguma studentų, nepaisant 10 metų skiriančio laikotarpio, taip pat panašiai atsakė (7 pav.).

7 pav. Požiūris į aplink besikeikiančius žmones

Vadinasi, didžioji dalis respondentų išreiškė neigiamą požiūrį į keiksmus ir keikūnus (1999 m. – 52 %, 2008 m. – 73 %, 2009 m. – 65 %), maždaug trečdalis pareiškė, kad tai visai nekreipia dėmesio ir niekaip nereaguoja (1999 m. – 22 %, 2008 m. – 26 %, 2009 m. – 33 %) ir tik nedidelė dalis nurodė, jog jų vertinimas šiuo požiūriu esąs pozityvus (6 pav.) (1999 m. – 26 %, 2008 m. – 1 %, 2009 m. – 2 %).

Išvados

1. Keiksmožodžiai atsirado tikint magiška demoniškų arba „stipriųjų“ žodžių galia.
2. Kiekviena tauta turi tik jai būdingų keiksmožodžių, ypač jų gausu lietuvių tautosakoje.
3. Keiksmus linkę vartoti ne tik vaikinai, bet ir merginos, ypač juos pamėgę paaugliai.
4. Studentai teigia, kad pastaraisiais metais keiksmų jaunimas išmoksta ne iš savo bendraamžių, bet iš visuomeninės-kultūrinės erdvės (dainų, teatro, kino filmų, knygų, televizijos, interneto).
5. Nors studentai ir vartoja keiksmus, tačiau jų manymu, tai nebūtinai reiškia nekultūringumą, nes dažniausiai tai tėra reakcija į tam tikrą situaciją, netgi emocinio krūvio sumažinimas.
6. Dėl susiklosčiusių istorinių aplinkybių didžioji dalis dabartinio jaunimo linkę vartoti rusiškus keiksmožodžius.
7. Daugumai jaunuolių aplinkinių keiksmai yra nemalonūs, nors kai kurie teigia nekreipia į tai dėmesio.

Literatūra

Akelaitis, G. 2008. „Ar dar tinka posakis *neцензурiniai žodžiai*“, *Gimtoji kalba* (11): 9–11.

Atkins, A. „Liaudiška šneka juk nebūtinai keiksmai?“, *Šiaurės Atėnai* [interaktyvus] [žiūrėta 2010-01-30]. Prieiga per internetą: <http://www.culture.lt/satenai/?leid_id=850&kas=straipsnis&st_id=5255>.

- Barzdžiukienė, L. D. 1999. *Būsimasis inžinierius ir humanitarinė kultūra*. Vilnius.
- Celiešienė, V. 2006. „Specialybės kalbos kultūros tobulinimą skatinanti akademinė aplinka“, *Santalka* 14(4): 12–16.
- Dabartinės lietuvių kalbos žodynas*. 2000. Vilnius.
- Grigas, K. 1968. „Smulkioji lietuvių tautosaka. Keiksmiai.“, t. 5: *Smulkioji lietuvių tautosaka*. Žaidimai ir šokiai. Vilnius, 65–67.
- Jackevičius, M. Rusiški keiksmiai lietuvių lūpose – kalinių žargono palikimas [interaktyvus] [žiūrėta 2010-01-27]. Prieiga per internetą: <<http://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/rusiski-keiksmiai-lietuviu-lupose--kaliniu-zargono-palikimas.d?id=27207573>>.
- Klimka, K. 2004. „Ką (mums) reiškia „necenzūriniai“ žodžiai? Autoritetas, kalba ir lytis“ *Lytis ir populiarieji kultūra*. [interaktyvus] [žiūrėta 2010-10-20]. Prieiga per internetą: <<http://www.gap.lt/akl>>.
- Nosovič, J. F. 2008. „Mobilemanija rečevoj komunikacij v multimedijnoj sfere“, *Nation and Language: Modern Aspects of Socio-Linguistic Development*. Kaunas, 163–166.
- Pasakojamoji tautosaka: keiksmiai. [interaktyvus] [žiūrėta 2010-01-20]. Prieiga per internetą: <<http://www.tautosaka.lt/pasakojamoji-tautosaka/keiksmiai/>>.
- Vietoj klausimų – keiksmiai [interaktyvus] [žiūrėta 2007-08-20]. Prieiga per internetą: <<http://www.info.lt/index.php?page=naujienos>>.
- Žilinskas, J. 2006. *Dar vienas pralaimėjimas?* [interaktyvus] [žiūrėta 2007-08-20]. Prieiga per internetą: <<http://www.bernardinai.lt>>.

OBSCENE LEXIS IN STUDENT'S LANGUAGE: THE USE AND EVALUATION OF SWEAR-WORDS

Regina Žukienė

It is underlined in the political guidelines on the policy of language approved by the Government of the Lithuanian Republic that language reflects culture and outlook of society. Moreover, language is thereby considered to be a concurrent part of spiritual culture of nation and assures its survival and identity. The overall culture of high school is influenced by various lingual communication of teachers and students, settled culture of public dialogue, etiquette of speech and by the peculiarities of speech in academic community (jargon, lexis of certain social professional groups etc.). The durability and quality of speech may lie with academic youth. Therefore the humanitarian culture understood in terms of spiritual self-expression plays an important role in the background and moral maturity of future professionals of technical sciences.

In the article the usage and evaluation of swear-words by the students of technical universities is analysed by means of sociolinguistic method. The variation of obscene lexis over a period of ten years is presented. Questionnaires were used to estimate the differences of attitude towards swear-words. The students claim that the use of obscene lexis in public space affects the communication culture of society members. Therefore it may be concluded that the evaluation of swear-words depends not only on the views and psychological factors of a speaker but also on the attitude of society.

Keywords: obscene lexis, swear-words, sociolinguistic method, communication culture etiquette of speech, attitude of society.

Įteikta 2010 01 19; priimta 2010 02 18